

Дмитро Сліпенко, спеціально для [IPC](#) Верховна Рада України змінила порядок оподаткування неприбуткових організацій.

28 грудня 2014 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи». 1 січня 2015 року цей закон набрав чинності.

Законом запроваджено ряд змін до [Податкового кодексу України](#), серед яких зміна порядку оподаткування неприбуткових організацій.

Так, у Податковому кодексі України попередньої редакції, порядок оподаткування неприбуткових організацій був викладений у статті 157 Розділу III «Податок на прибуток підприємств», яка мала назву: «Оподаткування неприбуткових установ та організацій».

Вищезазначена стаття встановлювала:

- перелік організацій, які відносились до неприбуткових – це бюджетні установи, громадські об'єднання, політичні партії, релігійні організації, благодійні організації, пенсійні фонди, а також кредитні спілки, спілки та асоціації об'єднань юридичних осіб, житлово-будівельні кооперативи, об'єднання співвласників багатоквартирних будинків,

професійні спілки, їх об'єднання, організації роботодавців, садівничі та гаражні кооперативи тощо;

- перелік доходів неприбуткових організацій, які звільнялись від оподаткування;
- обов'язок неприбуткової організації сплатити податок на прибуток, у разі отримання доходів з інших джерел, ніж ті, які визначено статтею;
- право неприбуткової організації користуватися пільгою з податку на прибуток лише після внесення до Реєстру неприбуткових організацій та установ;
- право податкового органу виключити організацію із Реєстру неприбуткових організацій та установ та прийняття рішення про оподаткування її доходів у разі порушення Податкового кодексу України та інших законодавчих актів про неприбуткові організації та вказувався перелік можливих порушень законодавства, до яких, зокрема, належало використання звільнених від оподаткування коштів на цілі, не передбачені статутом, зокрема для провадження господарської діяльності.

Податковим кодексом України у новій редакції суттєво змінено вищезазначений порядок.

Тепер Розділ III Податкового кодексу України у новій редакції не містить окремої статті, яка б регулювала оподаткування неприбуткових організацій. Замість цього, Розділом III встановлено коло організацій, які є платниками податку на прибуток, та коло організацій, які до таких не відносяться.

Так, відповідно до підпункту 133.1.1 пункту 133.1 статті 133 Податкового кодексу України платниками податку – резидентами є суб'єкти господарювання – юридичні особи, які провадять господарську діяльність як на території України, так і за її межами, крім:

1. бюджетних установ;
2. громадських об'єднань, політичних партій, релігійних, благодійних організацій, об'єднань співвласників багатоквартирного будинку, асоціацій власників жилих будинків, житлово-будівельних кооперативів, пенсійних фондів, метою яких не може бути одержання і розподіл прибутку серед засновників, членів органів управління, інших пов'язаних з ними осіб, а також серед працівників таких організацій.

В абзаці 6 підпункту 133.1.1 пункту 133.1 статті 133 Податкового кодексу України зазначається умова про те, що вищезазначені організації не є платниками податку на прибуток з моменту їх внесення до Реєстру неприбуткових організацій та установ контролюючими органами в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Законом № 263-VIII від 18.03.2015 року, який набув чинності 10 квітня 2015 року, вперше до переліку неприбуткових організацій були додані об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (ОСББ), асоціації власників жилих будинків, житлово-будівельних кооперативи.

Цей Закон також встановлює, що **не вимагається повторне внесення до Реєстру**

неприбуткових організацій та установ (тобто перереєстрація) зазначених неприбуткових організацій, які були внесені до Реєстру неприбуткових організацій та установ станом на 1 січня 2015 року.

При цьому також встановлено, що зазначені неприбуткові організації, державна реєстрація яких відбулася після 31 грудня 2014 року та до набрання чинності Законом № 263-VIII, у разі внесення їх до Реєстру неприбуткових організацій та установ протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом вважаються такими, що внесені до Реєстру неприбуткових організацій та установ з дня їх державної реєстрації.

Будь-які інші положення, які регулюють порядок оподаткування неприбуткових організацій, у Розділі III відсутні.

Таким чином, **Податковим кодексом України в новій редакції запроваджено наступні зміни.**

По-перше, обмежено кількість організацій, які можуть не бути платниками податку на прибуток. Тепер до них відносяться лише бюджетні установи, громадські об'єднання, політичні партії, релігійні організації, благодійні організації та пенсійні фонди.

По-друге, встановлено всього дві умови для отримання цими організаціями права бути неплатниками податку на прибуток. Такими умовами є:

- відсутність в організації мети здійснення розподілу прибутків серед засновників, членів органів управління, інших пов'язаних з ними осіб, а також серед працівників;
- внесення організації до Реєстру неприбуткових організацій та установ в порядку, встановленому центральним податковим органом.

По-третє, змінено принцип оподаткування неприбуткових організацій, що фактично призвело до скасування значної кількості обмежень, що були присутні у попередній редакції Податкового кодексу України, а саме:

- скасовано обмеження видів доходів неприбуткових організацій, що були звільненні від оподаткування;
- скасовано обов'язок неприбуткових організацій сплачувати податок на прибуток, у разі отримання доходів з інших джерел, ніж ті, які звільненні від оподаткування відповідними положеннями Податкового кодексу України;
- скасовано право податкового органу виключати організацію із Реєстру неприбуткових організацій та установ та приймати рішення про оподаткування її доходів у разі порушення Податкового кодексу України та інших законодавчих актів про неприбуткові організації;
- виключено перелік можливих порушень, до яких належало використання звільнених від оподаткування коштів на цілі, не передбачені статутом, зокрема, для провадження господарської діяльності.

Отже, запроваджені зміни, з одного боку, звузили коло організацій, які не є платниками податку на прибуток, а з іншого – значно покращили ситуацію з їх оподаткуванням,

оскільки скасували значну кількість обмежень, що були присутні у попередній редакції Податкового кодексу України. І хоча, через суттєву зміну порядку оподаткування, на початковому етапі можливі труднощі щодо його тлумачення та застосування на практиці, але вже зараз можливо впевнено стверджувати, що запроваджені зміни будуть позитивно впливати на розвиток діяльності неприбуткових організацій в Україні!

Адвокат, партнер Юридичного центру «Закон і Справедливість»

Дмитро Сліпенко, спеціально для [Інституту релігійної свободи](#)

Підписуйтеся на сторінку ІРС в [Facebook](#) і [Twitter](#) – експертний погляд на законодавство і релігійне життя в Україні та світі.

Інститут релігійної свободи, Київ

www.irs.in.ua